

การบูรณาการหลักพราวาสธรรมกับกระบวนการอบรม
ลูกเสือ-เนตรนารี : กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษา
ในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน*

Integration of Gharavasa-Dhamma and Training
Process on Boy and Girl Scouts: A Case Study of
Primary Education Students in Maeta District,
Lamphun Province

สุรัชย์ เทพकरण^{1*}, พระครูสิริปริยัตยานุศาสน์¹,

เทพประวิณ จันทร์แรง¹ และ พิลิฎฐ์ โคตรสุโพธิ์²

Surachai Thepkan, Phrakru Siripariyatyanusat,

Thepprawin Chanreang and Phisit Kotsupho

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus,

113 Su Thep Road Muang District, Chiang Mai, Thailand, 50200

²คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Humanities, Chiang Mai University

239, Huay Kaew Road, Muang District, Chiang Mai, Thailand, 50200

^{1*}Corresponding Author. E-Mail: surachaidee2499@gmail.com

Doi : 10.14456/jmcupeace.2017.78

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักพราวาสธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่เกิดกับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ของนักเรียนดังกล่าว โดยใช้วิธีการวิจัยแบบการสอดแทรกและคู่ขนาน กล่าวคือ การสอนเนื้อหาเกี่ยวกับพราวาสธรรมสอดแทรกไปกับการอบรมวิชาลูกเสือ-เนตรนารีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 127 คน

ระยะเวลา 1 ภาคเรียน ปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการสอนแบบบูรณาการมี 2 ชุด คือ เนื้อหาหลัก การสอนลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนการเรียนรู้ธรรมชาติ 4 แผน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติหาค่า t -test ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบคะแนน ทดสอบก่อน-หลังเรียน

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ ระหว่างการสอนสอดแทรกเนื้อหาสาระ ธรรมชาติกับการอบรมวิชาลูกเสือ-เนตรนารีสามัญที่มีประสิทธิภาพ โดยมีค่า $IOC=0.97$ และ 2) การใช้ แบบบูรณาการสอดแทรกกับคู่ขนาน พบว่า นักเรียนมีผลการสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: การบูรณาการ; ธรรมชาติ; กระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี

Abstract

This Article aims to develop the activity pattern from the integration of Gharavasa-Dhamma and training process on Boy and Girl Scouts of the above-mentioned school, and to study the effects of the activity patterns usage of the school students. This is conducted by the interpolate, and parallel research, by ways of teaching and training the boy and girl scouts of the school mixing with Gharavasa-Dhamma. This is used for 127 students of the grade 5, in the first semester of 2558 (B.E.). The instruments used are of 2 sets: 1) teaching the content of boy and girl scouts, affiliated with Ministry of Education for the 5-grade students and 2) using the 4-learning plan of Gharavasa-Dhamma. Then the data analysis is statistically conducted by T-test, equal to 0.05 significantly. Comparing test scores of before and after training, it was found that 1) the teaching model integrated with the Gharavasa-Dhamma training for boy and girl scouts is efficiently $IOC=0.97$, and 2) the used integration of interpolate, and parallel model was found that students have higher exam scores than before , equal to 0.05 significantly.

Keywords: Integration; Gharavasa-Dhamma; Training Process Boy Scouts Girl Scouts

บทนำ

โลกยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตผู้คนบนโลก ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียตามมา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการซับซ้อนและปัญหาจากสื่อต่างๆ ส่งต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และกระทบไปทั่วทุกมุมโลก โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา (Runjarern, 2003) ประชากรกลุ่มนี้รวมทั้งบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องปรับวิถีการดำเนินชีวิตของตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีและมีความสุขซึ่งในการดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขนั้น ทางพระพุทธศาสนามีหลักคำสอนเรื่อง ขรวาสาธรรม ที่พระพุทธองค์ได้แสดงไว้ เพื่อให้ประชาชนนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ (Saratana, 2003)

ขรวาสาธรรม คือ ธรรมสำหรับขรวาสา เป็นหลักหลักธรรมที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตสังคมได้อย่างมีความสุข มี 4 ประการ คือ 1) สัจจะ ความซื่อสัตย์ต่อกัน 2) ทมะ การฝึกฝน 3) ขันติ ความอดทนอดกลั้น และ 4) จาคะ การเสียสละ มีน้ำใจในการแบ่งปัน (Mahachulalongkorn University, 1996 : 15/854/316) ฉะนั้นการจะพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า จึงต้องพัฒนาคนให้มีการศึกษาโดยเฉพาะเยาวชนของชาติให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรมตามหลักขรวาสาธรรม นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี โครงสร้าง หรือ การปฏิบัติกิจกรรม เป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี (Suttivanich, 2016) ทั้งนี้อาจเป็นแรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด พยายามด้วยวิธีการต่างๆ ในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายอันได้แก่การมีสุขภาวะหรือการมีสุขภาพดี (Chainontee, 2016)

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะคือเป็นการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ในการปลูกฝังและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีคุณลักษณะตามหลักขรวาสาธรรมประจำตัวไปจนเติบโตใหญ่ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระบรมราโชวาท เกี่ยวกับลูกเสือว่า “กิจกรรมลูกเสือมุ่งฝึกหัดอบรมให้มีความรู้ ความสามารถพิเศษให้มีระเบียบวินัยและให้รู้จักเห็นใจจริงใจต่อผู้อื่น พร้อมทั้งถือเอาเป็นหน้าที่ที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ต้องมีความเมตตา เผื่อแผ่ โดยไม่เลือกชาติชั้น วรณะ นับเป็นการกระทำที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง ที่มีความสำคัญและมีวิธีการต่างๆ ในการปลูกฝังและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ตลอดจนเป็นกิจกรรมสากลที่ทั่วโลกยอมรับด้วย การปลูกฝังลักษณะดังกล่าวตามกระบวนการของลูกเสือนั้น ต้องเริ่มต้นที่ตัวนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษา เพราะเยาวชนในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์สังคม และจรรโลงประเทศชาติในอนาคตต่อไป” (Royal Guidance, 1978)

ดังนั้น เพื่อบรรลุตามพระบรมราโชวาท กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2557 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล

ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความรู้คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า “ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพเช่นเดียวกัน” (Pramuanpruek, 2008) เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน ด้านหนึ่งเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อเด็กในวัยเรียน ที่ต้องดำเนินในท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษต่อของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญต่อสิ่งยั่วยุหรือแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมต่างๆรอบตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกมส์ ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันสังคมที่ดี (Office of the Basic Education Commission, 2008) ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูได้ตั้งข้อสังเกตและพบว่า ปัญหาสำคัญของเด็กที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ปัญหาเด็กติดเกมส์ เกียจคร้าน ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน และไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดความสนใจในการศึกษาเชิงวิชาการ มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อปัญหานี้ ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดีเป็นภูมิคุ้มกัน เพื่อให้หลุดพ้นจากการถูกรอบงำทางความคิดจากกระแสสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสามารถรับมือกับความเจริญก้าวหน้าของสังคมอย่างเท่าทัน โดยการนำหลัก “ขรവാสาธรรม” เข้ามาบูรณาการกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยยังให้เกิดในตัวนักเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นพลดีของชาติ มีความซื่อสัตย์ มีการฝึกตน มีความอดทนอดกลั้น มีความเสียสละ และมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักขรวาสาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่เกิดกับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1

การพัฒนาแบบแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักขรวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือเนตรนารีสามัญสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ของเครือข่ายแม่ทา 1 จังหวัดลำพูน ได้จัดกระทำ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การวางแผนร่วมกับผู้วิจัยร่วม ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ และหลักขรวาธรรม เพื่อใช้กำหนดกรอบความคิดการวิจัย
- 2) กำหนดหลักสูตรการบูรณาการหลักขรวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ
- 3) ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรคู่มือลูกเสือ-เนตรนารี และหลักขรวาธรรม
- 4) วิเคราะห์หลักสูตร ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และตามเวลาเรียน และวิเคราะห์วัตถุประสงค์การเรียนรู้กับทักษะ และกระบวนการตามธรรมชาติของรายวิชา
- 5) จัดทำร่างแบบคู่มือการจัดกิจกรรม และเทคนิคการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 สร้างคู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดกระทำดังนี้

- 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม
- 2) สร้างเอกสารคู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 3) นำเอกสารคู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ประเมิน เพื่อยืนยันความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (10c) ระหว่างวัตถุประสงค์กับกิจกรรม
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์เหมาะสม ซ้ำอีกครั้ง เมื่อผ่านการตรวจสอบประเมินแล้ว จึงนำไปใช้ฝึกอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของทุกโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอแม่ทา 1 จังหวัดลำพูน

ขั้นที่ 3 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) จัดกระทำดังนี้

- 1) ติดต่อประสานและทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญความรู้เกี่ยวกับขรวาธรรม เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ให้เกิดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญแบบบูรณาการ

ขั้นตอนที่ 2

รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ หลักทฤษฎีการเรียนรู้กับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ของเครือข่ายแม่ทา 1 จังหวัดลำพูน ซึ่งในขั้นตอนที่ 2 นี้ได้จัดกระทำ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างนี้ทดลองในรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการฯ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 184 คน สุ่มตั้งตารางสำมะโนของ R.V. Krejcie กับ D.W. Morgan ดังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน (Silapajaru , 2008)

ขั้นที่ 2 เครื่องมือเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดทฤษฎีการเรียนรู้ชนิดสถานการณ์ที่เป็นการคูณ 4 ด้าน ด้านละ 15 สถานการณ์ รวม 60 สถานการณ์

ขั้นที่ 3 วิธีการดำเนินการ

- 1) ศึกษาเอกสารมีเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
- 2) ทำการทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทฤษฎีการเรียนรู้ จำนวน 60 ข้อ
- 3) ทำแผนการเรียนรู้และคู่มือการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ จัดอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ทุกวันพุธ ตั้งแต่เวลา 14.30 น. – 16.20 น. เป็นเวลา 1 ภาคเรียน
- 4) เก็บข้อมูลโดยการสังเกต/สัมภาษณ์ โดยสังเกตเทคนิควิธีการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญที่ทำแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการไปทดลองใช้ ควบคู่กับการสัมภาษณ์ข้อดี ข้อด้อย ของการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนารูปแบบการวัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ที่จะนำไปใช้ฝึกอบรมในครั้งต่อไป สำหรับการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสังเกต และสัมภาษณ์ เป็นการท้าววิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับเชิงปริมาณ
- 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆทั้งที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยใช้วิธีจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เพื่อร่วมประเมินผลการดำเนินงาน ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดี ข้อด้อย ข้อบกพร่องต่างๆของการวิธีรูปแบบกิจกรรมแบบบูรณาการ
- 6) สำหรับการเก็บข้อมูลผลการทดลองใช้กับนักเรียน โดยเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือ ก่อนอบรม และหลังอบรม ในช่วงการเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งเป็นช่วงเวลาปลายภาคก่อนปิดภาคเรียน นำผลทดสอบก่อน-หลังอบรมมาเปรียบเทียบข้อหาค่า T-Test

ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักขรวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักขรวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ที่ได้จากการศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของวิชาลูกเสือ-เนตรนารี การศึกษาหลักขรวาธรรม 4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของ Herbart และการประเมินผลการเรียนรู้ Benjamin S. Bloom ผู้วิจัยได้ทำการบูรณาการแบบสอดแทรก และการบูรณาการแบบคู่ขนาน ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 และจากการประเมินผลกิจกรรมทั้ง 24 กิจกรรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ในช่วง 0.93-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับใช้ได้และได้คู่มือการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ 24 กิจกรรมในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของลูกเสือร่วมกับพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านขรวาธรรม ซึ่งเน้น สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาดังกล่าวเข้ากับการอบรม และได้จัดการอบรมโดยเฉพาะหลักทั้งสี่ต่างหาก เพื่อให้เข้าใจหลักขรวาธรรม และนำมาประยุกต์ใช้ปฏิบัติตามหลักขรวาธรรมได้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของกิจกรรมที่ 1-24

รายการ		ค่า IOC	แปลผล
การบูรณาการหลักขรวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี		0.97	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 1	ปฐมนิเทศ	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 2-3	คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 4-5	ระเบียบแถว	0.97	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 6-7	การช่วยเหลือผู้อื่น	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 8-15	หลักขรวาธรรม 4	0.93	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 16-18	การรู้จักดูแลตนเอง	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 19-21	การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 22-25	ทักษะในทางวิชาลูกเสือ	0.90	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 26-27	ระเบียบแถว	0.97	ใช้ได้
กิจกรรมที่ 28	เข้าค่ายพักแรม	1.00	ใช้ได้
เฉลี่ย		0.97	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 และจากการประเมินผลกิจกรรมทั้ง 28 กิจกรรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ในช่วง 0.90 -1.00 ซึ่งอยู่ในระดับใช้ได้

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่เกิดกับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่เกิดกับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยทำการเปรียบเทียบการปฏิบัติด้านฆราวาสธรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการวิจัย โดยทำการวัดตัวแปรการปฏิบัติด้านฆราวาสธรรม จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ก่อนการอบรม และครั้งที่ 2 เมื่อสิ้นสุดการอบรม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเรื่องฆราวาสธรรม ก่อนการอบรมกับหลังการอบรม

กลุ่มทดลอง	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		t	P
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ฆราวาสธรรม 4						
ด้านสัจจะ	3.448	1.478	4.452	0.458	3.559	0.000*
ด้านทมะ	3.205	1.295	4.256	0.387	3.811	0.000*
ด้านขันติ	3.245	1.542	4.357	0.245	4.440	0.000*
ด้านจาคะ	3.210	1.120	4.335	0.623	3.729	0.000*

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการอบรมการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ มีพฤติกรรมการปฏิบัติเรื่องฆราวาสธรรม 4 สูงกว่าก่อนการอบรมทั้งด้านสัจจะ ด้านทมะ ด้านขันติ และด้านจาคะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่ากลุ่มทดลองมีพัฒนาการของคะแนนการปฏิบัติเรื่องฆราวาสธรรมหลังการอบรมมากกว่าก่อนการอบรม โดยเฉพาะด้านสัจจะ ซึ่งสอดคล้องกับคตินิพจน์ของลูกเสือ ที่ว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” ดังนี้ 1) ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ระหว่างหลักฆราวาสธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา 10 ที่ 0.97 2) สำหรับผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรม ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ หลักฆราวาสธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ พบว่าหลัง

การอบรม นักเรียนมีการพัฒนาขึ้น ส่งผลให้คะแนนการปฏิบัติด้าน หลักธรรมาธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ อดทน ขันติ จาคะ สูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ 0.05

รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่สาระการเรียนรู้มี 2 ประเภท คือ บูรณาการภายในวิชาการซึ่งเป็นการนำเนื้อหาสาระในวิชาเดียวกันมาสัมพันธ์กันกับบูรณาการระหว่างวิชาและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา มี 4 แบบดังนี้

1. การบูรณาการแบบสอดแทรกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนในกลุ่มสาระวิชาหนึ่งสอดแทรกสาระของกลุ่มอื่นเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ของตนเป็นการวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนคนเดียว
2. การบูรณาการแบบคู่ขนานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปสอนต่างกลุ่มสาระกันต่างคนต่างสอนแต่มาวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันโดยมุ่งสอนหัวเรื่อง/ความคิดรวบยอด/ปัญหาเดียวกันระบุสิ่งที่ร่วมกันและตัดสินใจร่วมกันว่าจะสอนหัวเรื่องความคิดรวบยอดปัญหานั้นๆอย่างไรในกลุ่มสาระของแต่ละคนงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละกลุ่มสาระแต่อยู่ภายในหัวเรื่องความคิดรวบยอดหรือปัญหาเดียวกัน
3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่คล้ายกับการบูรณาการแบบคู่ขนานกล่าวคือผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สอนต่างกลุ่มสาระกันใช้หัวเรื่องความคิดรวบยอดหรือปัญหาเดียวกันต่างคนต่างดำเนินการจัดการเรียนรู้แต่มีการมอบหมายโครงการร่วมกันและแบ่งโครงการย่อยให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ
4. การบูรณาการแบบข้ามวิชาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกลุ่มสาระต่างๆ จะมาร่วมกันจัดการเรียนรู้เป็นคณะหรือทีมร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือกันกำหนดหัวเรื่องความคิดรวบยอดปัญหาร่วมกันแล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนกลุ่มเดียวกันการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในแต่ละแบบล้วนก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายแต่การใช้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์บริบทที่แตกต่างกันในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์รายวิชานั้นๆ

อภิปรายผล

การพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักธรรมาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ที่ทำให้เกิดประสิทธิผล ในการพัฒนาความสามารถด้านธรรมาธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย กิจกรรมที่หลากหลายและมีคุณภาพ พบว่ารูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 24 กิจกรรม เริ่มตั้งแต่กิจกรรมปฐมนิเทศ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ การฝึกระเบียบแถว การช่วยเหลือผู้อื่น หลักธรรมาธรรม 4 การรู้จักดูแลตนเอง การเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ทักษะในทางวิชาลูกเสือ และการเข้าค่ายพักแรม และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้คำดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.97 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีประเด็นน่าอภิปรายดังนี้ ปัจจัยนำเข้าที่ 1 เริ่มตั้งแต่พื้นฐานการจัดกิจกรรมลูกเสือ (Fundamental Principle of Scouting) ในการจัดกิจกรรมเน้น วัตถุประสงค์ หลักการ

และวิธีการ ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ ในด้านการจัดกิจกรรมนั้น เน้นการบูรณาการเพื่อช่วยให้เยาวชนซึ่งเป็นลูกเสือ 1) มีคุณธรรม คุณลักษณะตามคำปฏิญาณ และกฎลูกเสือ 2) มีความสามารถที่จะพึ่งและพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น และ 3) มีความสามารถเฉพาะตัวตามความถนัดและความสนใจ ปัจจัยนำเข้าที่ 2 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือเป็นพิเศษเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือ แบ่งได้เป็น 2 อย่าง คือ 1) สาธิตให้ดูหรือทำให้ดู 2) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ที่ปฏิบัติพระองค์ให้เป็นแบบอย่างที่ดี

กระบวนการนำไปสู่ผลลัพธ์ นั้นคือการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักฆราวาสธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่เกิดขึ้นกับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จากสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อการปฏิบัติเรื่องฆราวาสธรรม ในระยะก่อนการอบรมกับหลังการอบรมแตกต่างกัน จากการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้คะแนนการปฏิบัติเรื่องฆราวาสธรรมในระยะก่อนการอบรมกับหลังการอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มีประเด็นอภิปรายดังนี้

การอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ เสริมสร้างเจตคติที่ดี และเพิ่มทักษะในการดำรงชีวิต ให้กับลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่าการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือนั้นจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็น พลเมืองดีของชาติในอนาคต การพัฒนาดังกล่าวนั้น อาจจำแนกเป็นหัวข้อใหญ่ได้ 8 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) จิตใจ 2) ความสมบูรณ์ของร่างกาย 3) ลักษณะนิสัย 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์ 5) ความสัมพันธ์กับผู้อื่น 6) ความพร้อมและความสามารถในการให้บริการแก่ผู้อื่น 7) ทักษะเกี่ยวกับงานบ้าน และ 8) การเพลิดเพลินกับชีวิตกลางแจ้ง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขต่อไป

ดังนั้นเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมที่พัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ 1) กิจกรรมที่พัฒนาด้านร่างกาย 2) กิจกรรมที่พัฒนาด้านสติปัญญา 3) กิจกรรมที่พัฒนาด้านสังคม และ 4) กิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจ รวมถึงกิจกรรมที่พัฒนาทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน ซึ่งส่งผลให้ลูกเสือ-เนตรนารี เกิดการพัฒนาพฤติกรรมโดยรวม โดยเฉพาะ ด้านสัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ รวมทั้งระยะเวลาการอบรมค่อนข้างมาก มีการเรียนรู้ และปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน และค่อยๆ ปลูกฝังเจตคติที่ดี โดยสอดแทรกกิจกรรมเกี่ยวกับฆราวาสธรรม ทุกกิจกรรมในการดำเนินการอบรม รวมถึงได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ฝึก จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านฆราวาสธรรมก่อนการอบรมกับหลังการอบรมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ในศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านจิตใจสำหรับลูกเสือ-เนตรนารี การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สำหรับลูกเสือ-เนตรนารี ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว การพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลลูกเสือด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและจิตใจ และการเปรียบเทียบการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีของไทยและต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างกัน

References

- Chainontee, W. (2016). The Multilevel Factors Influencing Wellness of the Secondary School Students under Office of Basic Education Commission in the Bangkok Metropolitan Area. *Journal of MCU Peace Studies*, 4 (2), 279-294.
- Mahachulalongkorn University. (1996). *Thai Tipitakas*. Bangkok: MCU Press.
- Office of the Basic Education Commission (OBEC). (2008). *The Development of Life Skills Integrated with Learning and Teaching, Group Learning, The Core Curriculum for Basic Education*. Bangkok: Agricultural Cooperative.
- Pramuanpruek, K. (2008). *The Core Curriculum Usage for Basic Education*. Bangkok: Institute of Academic Development (IAD).
- Royal Guidance. (1978). *Journal of Scouts*. Bangkok: Piseth.
- Runjarern, T. (2003). *The School Administration in Education Reform*. Bangkok: Khao Fang.
- Saratana, V. (2003). *Educational Administration*. Bangkok: Thipvisuddhi.
- Silapajaru, T. (2008). *Research and Statistical Analysis*. Bangkok: Larsbis R and D.
- Suttivanich, P. (2016). The Development of Administration Model for Learner Development Activities for Social and Public Interest of Mathayomsuksa Students. *Journal of MCU Peace Studies*, 4 (2), 190-204.